

Cal Macià

L'Espunyola

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sants Metges
Emplaçament Km 135,7 de la C-26, està indicat. Al costat de l'església.

Coordenades:

Latitud: 42.05692
Longitud: 1.76569
UTM Est (X): 397868
UTM Nord (Y): 4656833

Classificació

Número de fitxa 08078 - 23
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08077A005000230000HZ

Fitxes associades:

[Sants Metges](#)

Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dg., 06/06/2010 - 02:00

Descripció

Gran masia de masia de planta trapezoïdal, formada per planta baixa, planta primera i planta golfes, és coberta a dos vessants amb el carener orientat nord-sud; actualment la porta principal és a la façana de ponent. L'edifici és el resultat de diverses ampliacions i modificacions realitzades al llarg dels anys. Avui dia està en ple procés de rehabilitació integral per tal d'adaptar-la a turisme rural. La part més antiga de l'edifici que es pot identificar, defineix una planta rectangular, menys allargada, i tenint llavors la façana principal al costat sud on hi havia una gran porta adovellada. És una porta que es troba avui dia amagada a l'interior de la planta baixa, és feta amb muntants i dovellades de pedra sorrenca ben tallades i polides igual i amb els angles esbiaixats; podria tractar-se d'un element del segle XVI-XVII. En aquesta època la casa era de dues crugies orientades est-oest. Amb posterioritat, probablement al segle XVII-XVIII, es va afegir una primera estructura al davant de la façana principal, al costat sud-oest, que constituïa el cos del pastador amb el forn de pa, situat davant de l'antiga porta principal, fet que va determinar l'obertura d'una nova porta a la façana de ponent i que és la que s'ha utilitzat fins els nostres dies. Es tracta d'una porta de muntants i arc rebaixat de dovelles, tot de pedra sorrenca ben tallada i polida. Avui dia es conserva la boca del forn, i la cambra de cuita ha estat refeta. Més tard s'adossa un altre cos o ampliació en el costat sud-est, cobrint ja la totalitat de l'antiga façana principal. En aquest cas es tracta d'un cos de galeria o eixides, que a nivell de planta baixa era destinat al bestiar, i a planta primera i golfes era una estructura oberta cap al sud a mode d'eixida. Aquestes dues ampliacions significaren la transformació de la casa de dos crugies paral·leles en una de tres. La construcció d'una galeria es tracta d'un tipus d'ampliació que fou freqüent de realitzar en moltes masies, especialment entre els segles XVIII i XIX. Hem de suposar que tant aquesta ampliació com l'anterior degueren suposar altres canvis importants en l'espai interior. Alguns dels elements més característics que es conserven al seu interior són el forn de pa a la planta baixa, i a planta primera hi ha la gran sala que ocupa tot el cos central i en la qual hi trobem la llar de foc a l'extrem est, encara amb un gran banc escó amb respallier reclinable i convertible en taula, la pica de pedra amb la seva fornícula amb impostes per les posts, al costat nord del foc a terra, i els fogons amb la cendrera en el mur sud de la sala –també prop de la llar-, i algunes finestres amb festejador. Pel que fa als murs de les façanes han estat parcialment refets i homogeneïtzats, de tal manera que fa difícil diferenciar els paraments de les diferents fases, únicament comentar que les cantonades de les fases més antigues són de carreus rectangulars allargats d'alçada menor als de les ampliacions posteriors. Els paraments en conjunt són força similars, amb pedres desbastades d'acabats diversos. La majoria de finestres són de nova formació o modificades i igualades en quan a l'acabat, les que es conserven són de muntants i llinda plana tot de pedra sorrenca ben tallada i polida i amb els angles esbiaixats. L'obertura que dona pas de la sala a la galeria, a nivell de planta primera, sembla una antiga finestra reconvertida en porta segurament en construir aquesta ampliació; en els muntants hi podem veure una llinda reaprofitada que té una creu incisa. A planta baixa els sostres són diversos, al cos nord és de volta de canó de pedra, al cos central i pastador de biga de fusta i revoltó, i al cos de l'eixida, a planta baixa hi ha dos espais coberts amb volta de maó massís.

Observacions:

(Continuació) A les plantes superiors trobem sobretot biga de fusta amb corbes, cal destacar la quantitat de peces que tenen grafit amb dibuixos d'animals, figures humanes, un tres en ratlla, formes geomètriques diverses, mans impreses, i també n'hi ha una col·locada a mode d'ampit en una finestra a la planta baixa que diu "1848 lo Jaumet de Montclar me ha fet lo dia[.]". La casa a més es complementa amb altres estructures annexes com un femer adossat al mur nord de la casa, un pallier a poca distància al costat de ponent i hi havia un viver a la part posterior de la casa, on ara hi ha una piscina.

Km. 135,7 ctra Solsona a Berga, agafar el creuament del la dreta, està indicat, Cal Macià i Sants Metges. És al costat de l'església.

Història

La primera referència documental coneguda de Cal Macià la trobem en el fogatge del 1553 referent a "Castell Cera, Capolat , Lo Cint y Parrochias Abjacentes" en el qual consta Antoni Macia.

En el testament de March Calvet (Arxiu Parroquial de Berga. Actes del mas Calvet, àlies Coromines, de Sant Cebrià de Castellserà: consultada còpia a l'arxiu particular de Ramon Viladés) del 1682, consta que el "mas Calvet vuy Coromines" termeneja amb el mas Fabregó, part amb tina de Macià a mig dia amb terras de dit Mas Fabregó, a ponent amb mas Fabregó que avui posseeix en Colilles, a tramuntana amb mas i terras del Mas Macià ditas La Coma den Macià.

En el Capbreu del Cint, Capolat i Castelló fet a ordres del Duc de Medinaceli, pres per Josep Thomasa Garrigó, notari de Cardona datat entre el 1789 i 1793 (ACA,Notarial, Cardona, Ca-1.046,fol. 68-73) hi consta la descripció del Mas Picons, àlies Macià, de Josep Macià, pagès del Cint, en el qual es donen les seves afrontacions. En altres documents o referències torna a aparèixer l'assimilació de Mas Picons i Mas Macià, hem de pensar doncs, que es tracta del mateix mas, que s'ha anomenat també Mas Picons i que el nom de Mas Macià és el qual ens ha perviscut fins el nostres dies. El 15 d'octubre de 1791 en Josep Boixader, pagès del Cint, capbreuava els masos Peraire i Sant Cebrià, àlies Cots, els dos dins el terme del Cint, i habitats i afogats; en la descripció de les afrontacions d'aquests masos es cita "-part ab terras de la heretat d'en Macià, y part ab terras de na Miqueleta, àlies Maciana,-".

En la documentació existent a l'Arxiu Diocesà de Solsona relativa a les visites pastorals de la parròquia del Cint (any 1793) hi consten algunes referències al mateix mas. En la descripció de les pertinences de la gleba del Vilar Josa, en concret en els límits de la pesa de terra anomenada la "Torrentera", part erma i part plantada amb diferents arbres, situada dins el terme de Castellserà, hi consta "..fins arribar al camí ral, que va de Berga a Cardona, y después travessa dit camí y affronta ab terras del mas Picons, àlias Massia"; així mateix també consta en la delimitació que s'aporta de la casa que posseïa Francesa Costa i Pobla , a la partida del Salt de Colom, nomenada la Casa de la Pobla o Salt de Colom.

En el llibre "Registro de las casas de campo de cada distrito y los aforados de guerra. N°63. 1856 n° 32" (ACBR), on hi consta la casa Macià, amb Juan Macià. En el llistat de les cases de l'Espunyola en aquesta data no hi consta ja cap Mas Picons, hem de suposar doncs que ja s'ha deixat d'utilitzar. Ja al 1886 en el document de "Cumpliment pascual de la parroquia del Cint Any 1886", apareix la casa la Macia, i hi consten Josep i Dolores Macià, Josep i Margarida Armengou, i Pere Sutarelles (?) com a habitants del mas.

Bibliografia

IGLESIAS, Josep (1979). El Fogatge de 1553. Fundació Salvador Vives Casajuana, Barcelona.

